



## Wetgeving en normen

Voor het werken op hoogte en het gebruik van arbeidsmiddelen, tijdelijke werkplekken op hoogte, bestaan wetgeving en uiteenlopende normen.

## Wet en regelgeving

### Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet)

Deze wet legt primair bij de werkgever een inspanningsverplichting neer. De opdracht is om de veiligheid en de gezondheid op het werk te bevorderen. De wet heeft alleen betekenis indien er een werkgever en werknemer relatie is.

### Art 1.1 en art 1.2

#### Werkgever Werknemer

Hier wordt de definitie van werkgever en werknemer vastgelegd. Dit is relevant omdat veelvuldig gebruik wordt gemaakt van arbeidskrachten die niet in loondienst zijn. In dit artikel wordt vastgelegd wanneer deze arbeidskrachten gezien moeten worden als werknemer.

### Art 1.3.g

#### Arbeidsplaats

Geeft aan wat de werkplek is waardoor deze onder de verantwoordelijkheid van de werkgever valt.

### Art 1.3.h

#### Arbeidsmiddel

In dit artikel wordt aangegeven wat een arbeidsmiddel is. Arbeidsmiddelen vallen voor wat betreft de technische staat onder de verantwoordelijkheid van de werkgever. Bij het werken op hoogte moet gebruik worden gemaakt van arbeidsmiddelen zoals ladders en steigers, hijs- en hefgereedschappen.

### Art 1.3.i en Art 9

#### Ongeval

Wat is een ongeval en wat moet de werkgever melden en registreren. Bij werken op hoogte komen veel ongevallen voor.

### Art 3 (geheel)

#### Beleidsdoel

In dit artikel krijgt de werkgever de opdracht om het werk en omstandigheden zodanig organiseren dat schade voor de werknemers is uitgesloten. Belangrijk is de RI&E waaruit beheersmaatregelen volgen.

### Art 8 (geheel)

#### Voorlichting en onderricht

Werkgeversplicht om gevaren en maatregelen rondom het veilig op hoogte werken doeltreffend over te dragen wordt hier vastgelegd.

### Art 10

#### Derden

Voorkomen van gevaar voor derden wordt hier als taak bij de werkgever neergelegd. Relevant bij werken op hoogte omdat vallende voorwerpen ernstige schade kunnen veroorzaken.

### Art 11

#### Werknemers

Taakopdracht aan werknemers om bijvoorbeeld PBM te gebruiken en te onderhouden.

### Art 13

#### Preventiemedewerker

De taken preventiemedewerker worden hier opgesomd. Zeker bij het werken op hoogte kan deze functionaris van belang zijn.

### Art 15

#### BHV

Het borgen van de BHV vraagt extra aandacht bij het werken op hoogte.

### Art 19

#### Verschillende werkgevers

Verplichting tot doelmatig samenwerken tussen verschillende werkgevers op één werkplek. Door samenwerken kunnen maatregelen tegen vallen voor meer werkgevers dienstdoen.

### Art 29

#### Werkonderbreking

Werknemer mag werk onderbreken indien dit naar zijn oordeel gevaarlijk is.

### Arbeidsomstandighedenbesluit (Arbobesluit)

Dit besluit geeft een concretere invulling van de wet. Op basis van het besluit wordt gehandhaafd door Inspectie SZW. Bij het werken op hoogte wordt gebruik gemaakt van arbeidsmiddelen of om de werkplek te creëren of om de werkplek te beveiligen. Hoofdstuk 7 is om die reden relevant. Artikel 3.16 geeft aan dat er beveiligd moet worden bij werken op hoogte.

### Art 1.1

#### Definities

Voor het werken op hoogte is het relevant wie de opdrachtgever (Art 1.1.2.c) en de ontwerper (art 1.1.2.e) zijn.

### Art 1.36.1a

#### RI&E en jeugdigen

In de RI&E moet aandacht zijn voor jeugdigen in relatie tot werken op hoogte in verband met gebrek aan ervaring en vermogen om risico te kunnen inschatten.

### Art 1.37

#### Deskundig toezicht

Bij werken op hoogte en de aanwezigheid van jeugdigen op de arbeidsplaats is deskundig toezicht noodzakelijk.

### Art 2.23

#### Definitie ontwerpfasen en uitvoeringsfasen

Voor werkzaamheden op hoogte is van belang dat de opdrachtgever een verantwoordelijkheid heeft.

### Art 2.26

#### Algemene uitgangspunten bij het ontwerpen van bouwwerken

Opdrachtgevers moeten zich bij het ontwerpen en voorbereiden van werkzaamheden in de bouw of aan bouwwerken rekenschap geven van het veilig en gezond kunnen realiseren.

### Art 2.28

#### Veiligheids- en gezondheidsplan

Bij werken op hoogte (bijzondere gevaren) moet een V&G plan worden gemaakt.

### Art 2.29

#### Aanstelling Coördinatoren

Wanneer moeten er coördinatoren worden aangesteld. Ongelukken bij werken op hoogte met arbeidsmiddelen verdienen aandacht.

### Art 2.32

#### Aanvullende verplichtingen uitvoerende partij

Werken op hoogte betekent in alle gevallen een specifieke RI&E/TRA

### Art 2.35

#### Verplichtingen werkgever

Organisatorische verplichtingen die werken op hoogte minder risicovol kunnen maken

### Art 3.16

#### Voorkomen van valgevaar

Artikel beschrijft hoe valgevaar moet worden voorkomen.

### Art 3.28

#### Stabiliteit en stevigheid

De eis dat werkplekken stabiel en stevig zijn en dat hierop moet worden gecontroleerd.

### Art 3.31

#### Metaal- en betonconstructies, bekistingen en zware prefab-elementen

Eis tot goed ondersteunen en eis met betrekking tot competentie van de werknemers.

### Art 5.2

#### Voorkomen gevaren fysieke belasting

Relevant artikel bij het bouwen van veilige werkplekken op hoogte.

### Art 5.3

#### Beperken van gevaren fysieke belasting

Verplichting om RI&E te maken op fysieke belasting.

## Art 5.5

### Voorlichting fysieke belasting

Eis tot het geven van specifieke voorlichting over fysieke belasting.

## Art 7.2

### CE-markering

Eis om CE-markering te hebben op arbeidsmiddelen maar dat dit slechts een 'vermoeden is dat het arbeidsmiddel voldoet' aan de daaraan te stellen eisen. De verantwoordelijkheid voor de veiligheid van het arbeidsmiddel wordt bij de werkgever gelegd die het arbeidsmiddel laat gebruiken ongeacht de eigenaar.

## Art 7.3

### Geschiktheid van arbeidsmiddelen

RI&E moet uitwijzen dat keus middel om veilig op hoogte te werken de juiste is.

## Art 7.4

### Deugdelijkheid en ongewilde gebeurtenissen

Kwaliteit en opstelling van werkplek en beveiligingen moet zodanig zijn dat geen verstoring van veiligheid kan plaatsvinden.

## Art 7.4a

### Keuringen

Opsomming van bepalingen ten aanzien van de arbeidsmiddelen die beoordeeld moeten worden, de momenten van beoordelen, kwaliteit van de beoordelingen en het vastleggen van de beoordeling.

## Art 7.5

### Montage, demontage, onderhoud, reparatie en reiniging arbeidsmiddelen

Veilig werking moet geborgd worden en controle en onderhoud moet traceerbaar zijn.

## Art 7.6

### Deskundigheid werknemers

Vastlegging van eis van kundigheid.

## Art 7.18b

### Hijs en hefwerktuigen voor personen

In lid 3 worden eisen geformuleerd, relevant bij het gebruik.

§ 2b voorschriften gebruik arbeidsmiddelen tijdelijke werkzaamheden op hoogte

## Art 7.23

### Eisen ten aanzien van de kwaliteit en het gebruik van tijdelijke werkplekken op hoogte

## Art 7.23a

### Specifieke bepalingen gebruik van ladders en trappen

Eisen ten aanzien van het gebruik van ladders en trappen.

## Art 7.23b

### Specifieke bepalingen betreffende steigers

Eisen aan het ontwerp en gebruik van steigers. Deze zijn opgenomen in de Richtlijn Steigers.

## Art 7.23c

### Bepalingen betreffende het gebruik van toegangs- en positioneringstechnieken met lijnen

Eisen bij het werken met o.a. individuele valbeveiliging.

## Art 7.23d

### Specifieke eisen gebruik werkbakken

Eisen bij het werken vanuit een werkbak.

## Art 7.34

### Steigers

Aanvullende eisen ten aanzien van beoordelen en gebruik.

## Art 9.5

### Verplichtingen van zelfstandigen en meewerkende werkgevers

Een artikel waarin aangegeven welke artikelen van het besluit door zelfstandigen moeten worden nageleefd waaronder de artikelen over veilig werken op hoogte.

## Art 9.5a

### Verplichtingen bij het inzetten van vrijwilligers

Een artikel waarin aangegeven welke artikelen van het besluit moeten worden nageleefd bij het inzetten van vrijwilligers waaronder de artikelen over veilig werken op hoogte.

## Arbeidsomstandighedenregeling

Deze regelingen zijn onderdeel van de wet en hierin zijn delen van het Arbobesluit verder uitgewerkt zoals de eisen aan arbodiensten en de regelingen rondom de kraankeuringen.

## Hoofdstuk 8

### Eisen aan veiligheids- en gezondheidssignalering

## Art 8.2

### Vrije keus van signalering

Struikel- of valgevaar door hoogteverschil moet doeltreffend worden gesignaleerd door middel van een veiligheidskleur of bord

## Besluit draagbaar klimmaterieel (warenwet)

In dit besluit staan vooral de regels waarmee ontwerpers en fabrikanten rekening moeten houden. Relevant voor de gebruiker zijn:

## Bijlage A

### Inspectie en voorbereiding

Hier checkpunten voor de omgang met ladders en trappen

## Bijlage B

### Toepassing en plaatsing

Aandachtspunten bij gebruik

## Bijlage C

### Beklimming en gebruik

Aandachtspunten bij gebruik

## Bijlage D

### Onderhoud en opslag

Aandachtspunten bij onderhoud en opslag

## Beleidsregel Arbocatalogi

In deze beleidsregel wordt aangegeven voor welke wettelijke regels (artikelen uit de wet en/of het besluit) de arbocatalogus een 'best practice' geeft.

## Art 3

### Getoetste arbocatalogi/buitentoepassingverklaring beleidsregels arbeidsomstandighedenwetgeving.

Hier wordt benoemd welke arbocatalogus welke beleidsregel voldoende invult.

## Art 3.16 arbobesluit

### Voorkomen van valgevaar

Dit wordt voorzien in uiteenlopende sectoren.

## Paritaire afspraken

## A-bladen

De bouwnijverheid kent A-bladen waarin afspraken tussen werkgevers en werknemers zijn vastgelegd. Deze zijn een concrete invulling van de arbowet. Relevante A-Bladen bij werken op hoogte zijn:

- Dakkappen en kozijnen plaatsen
- Hellende daken
- Metselen en lijmen
- Steigerbouwen
- Veilige steiger
- Ladders en trappen
- Rolsteigers
- Glaszetten en montage
- Hangbruginstallaties

## Richtlijn Steigers

Beschrijving van regels ten aanzien van berekenen, tekenen, opbouw, overdracht, gebruik, controle tijdens gebruik en demontage.

## Richtlijn Betonbekistingen en Ondersteuningsconstructies

Beschrijving van regels ten aanzien van berekenen, tekenen, opbouw, overdracht, gebruik, controle tijdens gebruik en demontage.



## Arbo informatiebladen

Geven een algemeen geaccepteerde stand van de techniek weer:

**Arbo-informatieblad 15** Veilig werken op daken

**Arbo-informatieblad 16** Beveiligingen van wand- en vloeropeningen

**Arbo-informatieblad 17** Hijs- en hefgereedschap en veilig hijsen

**Arbo-informatieblad 20** Werken onder koude omstandigheden

**Arbo-informatieblad 21** Rolsteigers

**Arbo-informatieblad 29** Fysieke belasting bij het werk

**Arbo-informatieblad 30** Jeugdigen

## Normen

De normen zijn te verdelen in normen voor producenten en leveranciers en normen voor gebruikers. Normen geven de stand der techniek aan.

<b>NEN-EN 131</b>	Ladders Gebruikersinformatie
<b>NEN-EN 280</b>	Hoogwerkers, ontwerpberekeningen, stabiliteitscriteria, constructie, veiligheid, inspecties en beproevingen
<b>NEN-EN 341</b>	PBM Redding-afdalingsmaterieel
<b>NEN-EN 353</b>	PBM Meelopende valbeveiliging met flexibele ankerlijn
<b>NEN-EN 354</b>	PBM Veiligheidslijnen (en)
<b>NEN-EN 355</b>	PBM Schokdempers (en)
<b>NEN-EN 361</b>	PBM Harnasgordels (en)
<b>NEN-EN 362</b>	PBM Koppelingen
<b>NEN-EN 363</b>	PBM Persoonlijke beschermingsuitrusting
<b>NEN-EN 364</b>	PBM Beproevingmethoden
<b>NEN-EN 365</b>	PBM Algemene eisen voor gebruiksaanwijzingen, onderhoud, periodiek onderzoek, reparatie, merken en verpakking
<b>NEN-EN 516</b>	Geprefabriceerde toebehoren daken, voorzieningen betreden daken, looppaden, loopvlakken en treden
<b>NEN-EN 517</b>	Geprefabriceerde toebehoren daken, dak(veiligheids)haken
<b>NEN-EN 795</b>	<b>PBM Eisen en beproeving</b>
<b>NEN-EN 892</b>	<b>Bergbeklimmersuitrusting, dynamische klimtouwen, veiligheidseisen en beproevingsmethoden</b>
<b>NEN-EN 1004</b>	Rolsteigers geproduceerd uit geprefabriceerde onderdelen
<b>NEN-EN 1065</b>	Stalen schroefstempels, productspecificaties, ontwerp en onderzoek door berekeningen en beproevingen
<b>NEN-EN 1147</b>	Draagbare ladders voor de brandweer
<b>NEN-EN 1263</b>	Veiligheidsnetten, veiligheidseisen voor het oprichten van veiligheidsnetten
<b>NEN-EN 1496</b>	PBM Hijsmiddelen voor reddingdoeleinden
<b>NEN-EN 1808</b>	Veiligheidseisen voor hangsteigers, ontwerpberekeningen, stabiliteitscriteria en constructie, onderzoeken en beproevingen
<b>NEN-EN 1891</b>	PBM Kernmanteltouwen met geringe rek
<b>NEN 2484</b>	Draagbaar klimmaterieel, ladders, trappen, termen, definities, eisen, beproevingsmethoden, gebruik en onderhoud
<b>NEN 6702</b>	(TGB 1990) Belastingen en vervormingen
<b>NEN 6710</b>	(TGB 1990) Aluminiumconstructies, basiseisen en basisregels statisch belaste constructies

<b>NEN 6760</b>	(TGB 1990) Houtconstructies, basiseisen, eisen en bepalingmethoden
<b>NEN 6770</b>	(TGB 1990) Staalconstructies, basiseisen en basisregels statisch belaste constructies
<b>NEN 6771</b>	(TGB 1990) Staalconstructies, stabiliteit
<b>NEN 6772</b>	(TGB 1990) Staalconstructies, verbindingen
<b>NEN 6773</b>	(TGB 1990) Staalconstructies, basiseisen, basisrekenregels en beproevingen statisch belaste profielen en platen
<b>NEN 6774</b>	(TGB) 1990 Staalconstructies, eisen staalkwaliteit, statisch belaste constructies

<b>NEN-EN 12385</b>	Staaakbels, veiligheid, algemene eisen
<b>NEN-EN 12813</b>	Tijdelijke bouwplaatsuitrusting, ondersteuningstorens uit geprefabriceerde onderdelen, specifieke methoden constructief ontwerpen
<b>NEN-EN 13374</b>	Tijdelijke randbeschermingssystemen – productspecificatie, beproevingsmethoden
<b>NEN-EN 13377</b>	Houten bekistingdragers, eisen, classificatie en beoordeling
<b>NEN-EN 14183</b>	Opstapjes
<b>NEN-EN 14396</b>	Vaste ladders voor putten
<b>NEN-EN 50528</b>	Isolerende ladders gebruik laagspanningsinstallaties
<b>TGB 1990</b>	Belastingen en vervormingen NEN 6702
<b>TGB 1990</b>	Aluminiumconstructies Basiseisen en basisregels statisch belaste constructies NEN 6710
<b>TGB 1990</b>	Houtconstructies, basiseisen, eisen en bepalingmethoden NEN 6760
<b>TGB 1990</b>	Staalconstructies, basiseisen en basisregels statisch belaste constructies NEN 6770
<b>TGB 1990</b>	Staalconstructies, stabiliteit NEN 6771
<b>TGB 1990</b>	Staalconstructies, verbindingen NEN 6772
<b>TGB 1990</b>	Staalconstructies, basiseisen, basisrekenregels en beproevingen NEN 6773
<b>TGB 1990</b>	Staalconstructies, eisen staalkwaliteit NEN 6774
<b>GSV Richtlijn</b>	Kwaliteitscriteria Betonbekistingen, definieert de staat waarin het huurmateriaal zich bij uitlevering moet bevinden, dient als referentie voor retour geleverd huurmateriaal.

Vereniging van Steiger-, Hoogwerk- en Betonbekisting

Postbus 1085  
3900 BB VEENENDAAL

Nieuweweg 226  
3905 LT VEENENDAAL

T: 0318 - 544903  
E: [info@vsbnetwerk.nl](mailto:info@vsbnetwerk.nl)  
I: [www.vsbnetwerk.nl](http://www.vsbnetwerk.nl)

